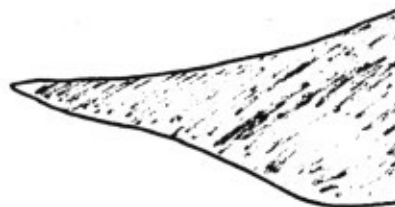
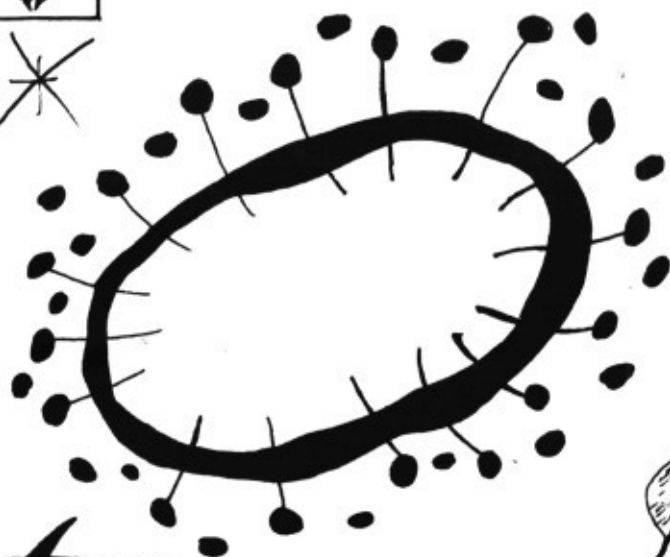

S'encruïo

D.L. PM.-415 - 1979 - R.M. 945.416
EPOCA II - GENER 1984.-DEIA-

Nº 44

preu: 60 ptes.

Es a partir d'aquest número que realment comença la segona etapa de S'ENCRUIA, fins ara i durant dos mesos, hem estat fent proves per nosaltres mateixos i també donant proves de que ho podíem fer i més o manco de com creim que s'ha de fer.

El capítol més important, es sens dubta les subscripcions, que donen els mitjos econòmics per poder tirar endavant i assegurar la continuïtat. Per tant una vegada més vos animam a subscriure-vos.

Si els mitjos fossin suficients podria deixar de esser aquesta revisteta de dotze planes, per anar augmentant progressivament i arribar a una revista com realment mereix aquest poble. Per fer-ho realitat hem menester també que la gent hi col·labori per la seva part amb articles de col·laboració, idees, ganys i també crítiques a lo que no l'hi sembli bé o que es pot millorar.

Si hi hagués encara gent que tingués por d'alguna cosa o d'algú, voldríem que es posàs a pensar que ja estam a l'any 1984, i si existeixen fantasmes que els deixin anar, que quedin sols arrossegant les seves cadenes, que s'omplin de pòls i passin a millor vida.

!!! ANIM !!!

El Govern de la Comunitat Autònoma de les Balears ha concedit a la nostra revista una subvenció de 25.000 pessetes. Benvingudes sian, i el més sincer agraïment en nom de tots els lectors.

Ha demostrat tenir un interès per les publicacions de PREMSA FORANA i no estar carregat de punyetes, que el sol surt per a tots.

Hem començat aquest mes la publicació dels escuts heràldics acompanyats d'una petita explicació, d'els llinatges mallorquins de gent que figura al cens d'habitants al nostre poble.

Creim que es una cosa curiosa i que pot esser interessant per a molta gent.

Fent moltes voltes per les biblioteques, ho hem tret principalment de les següents publicacions: "El Solar, Nobiliario Catalán, Valenciano y Balear", de Caraffa; "Llinatges de Catalunya i Balears", de F. de B. Moll; "Nobiliari Mallorquí", de J. M^a. Bover; i "Diccionario Heráldico Nobiliario Español", de Julio de Atienza.

=====

S.O.S - S.O.S - S.O.S.

Ens fa molta falta un dibuixant per aquesta revista.

Els que ho fan fins ara son només aprenents i no l'hi poden donar la qualitat desitjada.

Estiguent a un poble conegut sobre tot per la quantitat d'artistes que hi passen, no serà molt difícil trobar-ne un.

Hi ha només un petit problema, tindrà que fer-ho per amor al art, no l'hi podem pagar res.

Vos volem demanar perdó per les deficiències que hi poguéssim haver a la revista del passat Desembre, es va tenir que fer molt pressurosament i no va sortir tot lo bé que haguéssim volgut.

- Gràcies -.

LAS PARROQUIAS DE MALLORCA PEREGRINAN A LLUC.

Con motivo de cumplirse el centenario de la Coronación de N^{ra}. Señora de Lluc (1884-1984), las Parroquias de Mallorca han empezado sus peregrinaciones hacia la Virgen de la Montaña, siguiendo un orden previamente establecido por la junta organizadora.

A nuestra Parroquia, juntamente con la de Sóller y otras, le corresponde realizarla el 25 de marzo, lo que nos proporciona un cierto margen que nos permite irnos preparando, para gozar de los frutos de dicha peregrinación.

I.M. - Diciembre 83.

AGENDA PARROQUIAL

Ens deixà Leonor Vives a l'edat de 85 anys, acompanyam amb el sentiment a n'els familiars. També ens deixà Maria Martinetti Constantino a l'edat de 96 anys. (S'italiana).
Morta a Ciutat.

UNA DE LLADRES I POLICIES

=====

Altra vegada hi ha hagut visites d'els lladres al nostre poble.

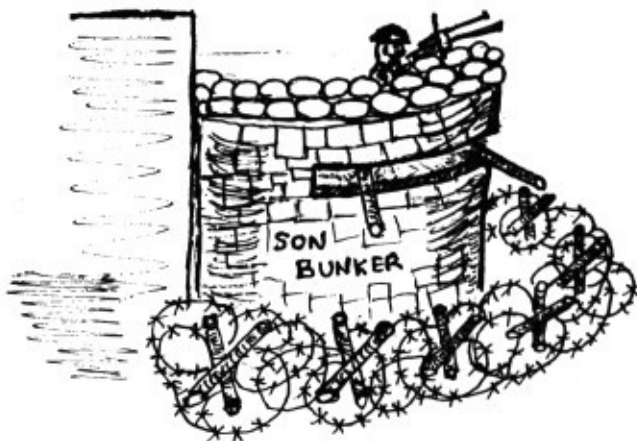
El dia de Reis i el dia abans, varen visitar fins a cinc domicilis: Villa Verde, Ca Na Martina, Ca Na Parroquiana, Ca'n Patufet i Es Corb Marí.

Seguim pensant que existeix enmig de nosaltres un "Chorizo", ja que la forma cínica i tranquila com duen a terme el seu "treball" així ho demostra.

No digueu...., perquè rostir-se una cuixa de xòt, o cuinar-se una paella, demostra la seva seguretat de no esser sorpresos, cosa que sòls poden aconseguir tinguent algú introduït a dins la vida quotidiana del poble.

Serí ben necessari que, a qui pertoca hi posàs solució, ja que no voldríem de cap manera que algú o alguns, pensassin la locura de prendre-se la justícia per el seu compte.

Exigim s'hi posi fi mes aviat que de pressa, o si no que ens donguin subvencions per construir-nos "búnkers" a on hi poguem estar tranquils.

Tots els qui feim aquesta la vostra revista, esperem que hagueu passat unes molt bones festes i desitjam que aquest any 1984 sia molt millor per tots.

- Com a cada any, a la nostra Església, varen terir llòc SES MATINES i el cant de la Sibil·la.

Varen haver-hi cants corals, i dones i at.lotes del poble vestides de pageses, que amb pas de dança feren l'oferta, i les dues Magdalenes que representaren la "Rebeca i la Susaina", va esser realment molt hermòs i original.

Desitjam que aixó es converteixi amb una tració que arrelli fermement al nostre poble i es converteixi amb tradició.

Enhorabona a tots, i sobretot als participants.

- Després de matínes, a Sa Plaça d'es Puig, va haver-hi xocolatada amb ansaimades, oferida per el nostre Ajuntament, i focatera. Tota la gent s'hi reuní i feren el sarau corresponent, ja que el temps va acompanyar completament.

- Dia cinc de gener, com a cada vegada, varen arribar els Reis i les joguines per a tothom. Donava gust veure després els nins fent tota casta de proves amb les coses que els hi havien dutes.

- D'uns dies ençà, ja torna a funcionar el repetidor de televisió, ja s'ha instal·lat l'aparell nou.

Ha estat el regal de reis més apreciat per molta gent, tant petits com grans i més grans.

L'hi desitjem molts d'anys de vida amb molta salut, i a veure si cría aviat i podem veure les dues cadenes i la programació que ja es fa a Ciutat.

- D'aquí a uns dies, els focs de Sant Antoni, que aquest any prometen esser sonats, amb bauxa i sarau per llarg.

Vos ho contarem el mes que vé.

-o-

GUARDIAS DE LOS MEDICOS EN DEIA, PARA LA SEGUNDA QUINCENA DE ENERO Y FEBRERO

- 14 y 15 Enero : JAVIER PERIS - Sa Casa d'Amunt - Deià.
- 21 y 22 " : ALICIA MARTINEZ - N.Calafat, 9 - Valldemossa.
- 28 y 29 " : JAVIER PERIS - Sa Casa d'Amunt - Deià.
- 4 y 5 Febrero: ALICIA MARTINEZ - N.Calafat, 9 - Valldemossa.
- 11 y 12 Febrero: JAVIER PERIS - Sa Casa d'Amunt - Deià.
- 18 y 19 " : ALICIA MARTINEZ - N.Calafat, 9 - Valldemossa.
- 25 y 26 " : JAVIER PERIS - Sa Casa d'Amunt - Deià.

31 DE DESEMBRE - FESTA DE L'ESTENDARD

(continuació)

-SANXA, INFANTA DE MALLORCA-

Filla de Jaume II. Persona plena de sabiduria. Fou esposa de Robert, rei de Naples.

- - - - -

-FERRÀN, INFANT DE MALLORCA-

Fill de Jaume II i de la seva esposa, la reina Donya Esclaramunda de Foix. Als vint i cinc anys ja manava exèrcits a Sicília i a Grècia. Intervengué decisivament, amb les seves pròpies companyies a la conquesta d'Almeria, a l'any 1309.

Conquerí diferents territoris a Grècia, així com els Estats que l'hi havien estat usurpats a la seva esposa Isabel, Comtessa d'Aurià i Senyora de Clarència.

Fou fet presoner per Carles Valois i sofrí mes d'un any de presó a la ciutat de Naples.

- - - - -

- JAUME III -

Era fill de l'Infant D.Ferràn i succeí a Sanxo I com a Rei de Mallorca.

Pere, rei d'Aragó, amb pretenció de la corona de Mallorca, va armar-l'hi guerra, desembarcant amb les seves tropes a Paguera, el 27 de Maig de 1343, al dia següent, conquerida ja Ciutat, era Rei de Mallorca.

Jaume III, que era cunyat seu, va haver de fugir precipitadament de l'Illa, convertint-se així amb el darrer Rei particular de Mallorca.

Aquest darrer Rei, al llarg del seu regnat, entre altres coses, va instituir la figura del Mostassaf, que tanta utilitat reportà a l'administració i a la policia. També manà construir la síquia que portava l'aigua de Sa Font de la Vila a Ciutat.

Desitjós de recobrar la seva corona, ajudat pel Rei de França, formà una armada que desembarcà a Campos el Juliol de 1349; unes setmanes mes tard a la batalla de Lluçmajor, va morir Jaume III, i amb ell perdren els Mallorquins les esperances de tornar a veure la seva illa com a regne independent.

- - - - -

- PAGÀ, INFANT DE MALLORCA-

Germà de Jaume III, va seguir la seva sort. Comandà les tropes que Jaume tenia al Roselló per la defensa d'aquells estats. El rei Pere d'Aragó, l'hi prengué tots els bens que tenia a Mallorca i caigué en desgràcia.

- - - - -

-SANXO, INFANT DE MALLORCA-

També germà de Jaume III i partidari seu, fou empresonat durament al Castell del Temple de Ciutat, del qual arribà a fugir. Com als seus germans, l'hi foren presos tots els bens.

- - - - -

-JAUME, INFANT DE MALLORCA-

Es va titular tota la seva vida Rei de Mallorca, ja que era fill i successor de Jaume III. A la batalla de Lluçmajor fou també greument ferit i tancat posteriorment a una presó a Barcelona, fogint-ne. Desposà Donya Joana, viuda i Reina de Naples, convertint-se així amb Rei d'aquell estat, lo que va donar-l'hi noves esperances per recuperar el Regne de Mallorca, no aconseguint-ho, encara que va estar tota la seva vida traçant plans per aquesta empresa.

Morí a l'any 1371, al curs d'un combat amb tropes del seu enemic Pere d'Aragó, a la Vall d'Arán; però no a mans d'un soldat, com el seu pare, sino per un verí que l'hi donaren a beure.

- ISABEL DE MALLORCA -

Senyora dels estats de Clarència, germana i hereua de Jaume

(Jaume IV), per haver mort aquell sensa descendència. A l'any 1358, desposà D.Joan, Senyor de Gascunya, de qui no va tenir fills, acabant-se per tant amb ella la línia successoria dels Reis particulars de Mallorca.

Morí en 1379, deixant com hereu de la corona a D. Lluís, Duc d'Anjou.

-J.R.-

ES TEMPS

Dia	PRECIPI- TACION mm	METEOROS OBSERVADOS				VIENTO DOMI- NANTE	Nombre de la Estación	
		m	t	n			Provincia	Número
1	-					Son Bujosa		
2	-					Provincia	Número	
3	-					Baleares	16-1	
4	-					Mes	Año	
5	-					Diciembre	1983	
6	-					Observador		
7	-					Gabriel Payras Vives		
8	-					077		
9	-					Suma		
10	2'2		●	Ro	NO	2'2		
11	1'8	●			O			
12	70'6		Ro	Ro	N			
13	0'6	●			N			
14	-							
15	5'1		●	●	SO			
16	10'2	●	Ro	Ro	SO			
17	8'8	●			O			
18	1'8	●			O			
19	0'3				O			
20	3'1	●	Ro		O	98'7		
21	-							
22	-							
23	-							
24	-							
25	-							
26	-							
27	-							
28	-							
29	-							
30	-							
31	-							
Precipitación total del mes						100'9	mm	

NUMERO DE DIAS DE:	
Lluvia	● 10
Nieve	×
Granizo	△
Tormenta	⚡ 4
Niebla	☁
Rocio	☂
Escarcha	❄
Nieve cubrió suelo	☑

DIAS PRECIPITACION	
< 0,1 (p.)	21
> 0,1	21
> 1,0	4
> 10,0	1
> 30,0	1

PRECIPITACION MAXIMA EN UN DIA	
70'6	mm. dia 12

Viento dominante	
En los dias de lluvia	0
En el dia de mas lluvia	N

CARTA POSTUMA A LOS REYES MAGOS DE ORIENTE
 =====

Señores Reyes Magos de Oriente:

Soy un niño de este pequeño pueblo, -ya algo mayor, eso sí-, al cual le habéis traído este año el peor regalo de su vida, LA DESILUSION.

He llegado ya a esa edad crítica, en la cual se tiene un amigo mayor que me niega vuestra existencia, y quiere hacerme creer que los Reyes Magos son de verdad mis Papás queridos.

Me negaba rotundamente a creer esto, pero la verdad ha llegado a mis ojos. Ha sido muy dura, bochornosa y vulgar.

Os habéis reído de mí y también de mis amigos, los demás niños del pueblo.

Ha sido realmente triste ver que, para Ustedes, la felicidad de un niño es un orinal.

Tal vez forme parte de su sentido del humor, pero quiero que comprendan que no es en absoluto el mismo que el de nosotros los niños, y por tanto no podemos ver en ello mas que una prueba de un mal gusto deplorable.

Mas triste aún fue el final de la historia, cuando mi pizca de ilusión restante se centraba en abrir los regalos que me habían traído Vds.,-Perdón, digo mis papás-, percibí el último acto decadente de su representación. Me refiero a sus pajes mudos, que andaban pidiendo cerveza a gritos, y a Vds., Majestades, arrancándose sus venerables barbas para beberlas.

Queridos Reyes Magos, ya no creo en vosotros, pero os quiero hacer llegar mi última petición:

Para el próximo año, no me traigáis nada, pero os ruego que para aquellos niños que no han alcanzado aún la edad crítica, a ellos sí, al menos a ellos traedles ilusión y alegría, puesto que aún tienen algo de inocencia.

Majestades, hasta la vista, y deseo que el próximo año la estrella de oriente os ilumine mejor el camino.

Deià, 7 de Enero 1984

M.A.C.

P.D.- A pesar de todo....., os quiero.

Vuitanta-cinc

ELS NUMEROS CANTEN per J. Albertí

Ja sabem que hi ha estadístiques que un les fa "cantar" amb "so sò" que vol. Ara, n'hi ha que demostren que "dos i dos fan quatre" tan clarament perquè estan fetes amb serietat i rigor: són les estadístiques recollides en llargs espais de temps, amb prou número d'enquestes i abraçant molts de llocs.

La Inspecció General d'Educació Bàsica n'acaba de concloure una de totes les Direccions Provincials d'Espanya, amb tots els alumnes d'E.G.B. d'Espanya i durant vuit anys (de 1974 a 1982), es a dir tota una generació escolar. D'aquesta estadística n'hi ha hagut una extensa difusió a la premsa nacional, a revistes especialitzades i fins i tot en el "Telediario". I els resultats són clars:

- De 40.268 alumnes que començaren E.G.B. en 1974, només 19.604 traqueren el títol de Graduat Escolar en 1982; això significa un fracàs del 51 per 100 de la població escolar.
- En el curs 1981-82 els col·legis privats oferien un 70'30 per 100 de resultats positius front un 60'01 per 100 dels centres públics; un 10 per 100 per davall a l'escola pública. L'Inspector General feia aquesta matització: "Poden influir en aquets resultats diverses circumstàncies, com el major número de centres privats a nuclis urbans i que el nivell formatiu dels familiars és més elevat". Jo hi afegiria lo següent: Que els centres privats tenen més homogeneïtat, més estabilitats i selectivitat. Més homogeneïtat en la manera de pensar i actuar del professorat, que sotmès avui, per desgràcia, vulguis no vulguis, a un ideari, no crea problemes. Més estabilitat perquè el professorat no és per concurs, és escol·lit pel centre i està més anys el mateix lloc de treball, creant continuïtat i seguretat. I selectivitat puix d'una manera o de s'altre es procura llevar es casos difícils i retrassos del mig, cercant alumnes de nivells intel·lectuals més alts.
- Un altra punt de l'estadística és el porcentatge d'èxit a Segona Etapa a escoles unitàries, graduades petites i grans escoles. Resulta que a nivell nacional els alumnes a una escola unitària d'un sol mestre tenen el 82'76 per 100 d'èxit (18'71 per 100 per damunt la mitja nacional). Que els centres de dos a set unitats se col·loquen a la baixa en un 64'94 per 100. Que els de vuit a quinze en un 64'76. I que els de setze unitats per amunt 63'26 per 100. El mateix Inspector General d'Educació Bàsica acaba dient: "Hi ha que dir que la idea que imposà el boom de les concentracions escolars, de que aquesta oferia una ensenyança molt superior a les escoles unitàries o incompletes, és, com a mínim, dubtosa; que tal vegada no valgui la pena de tenir els infants subjectes als inconvenients dels transports escolars".

Fugint de caure dins comparacions locals que estadísticament podrien ser enganyoses, no cal dir que aquest darrer punt dona la raó a aquesta: pares, poblets i barriades que han lluitat o lluiten per a conservar o tornar tenir la seva escola pròpia. Es una

manera de demostrar que no hi ha perquè tenir sentit d'inferioritat perquè un es petit i que es pot ser tant com un gran. Per a mi el primer punt per aconseguir l'èxit i la qualitat de l'ensenyament està en el poc número d'alumnes, en la familiaritat que genera i en la major comunicació mestre-infant. I avui, dissortadament, només les escoles petites a pobles petits poden servir i oferir aquest "caramel.lo", puix com més grosses són ses masses menors possibilitats de dedicació hi ha per a cada alumne en concret. "Les gallines de corral criades amb blat de les Indies per sa madona sempre han fet més bon brou que les fetes en sèrie a les granges agrícoles".

A Barcelona s'està fent el I Congrés Estatal de Moviments de Renovació Pedagògica. S'han reunit 500 mestres de tots els nivells escolars de tota Espanya, amb més d'un centenar llarg de ponències. Mallorca i les escoles hi han estat defensades, fent arribar al Ministre les reinvidicacions. A les successives comprensions i ajudes de l'Inspecció i d'alguns Delegats de Balears, caldria afegir-hi ara, ja a nivell estatal, l'equiparació de les escoles petites dins la mateixa categoria que les escoles grans. En tots els aspectes. Per exemple, no hi ha cap raó perquè el director de l'escola unitària no cobri el plus mensual de director que cobra un director d'escola gran, quant està fent les mateixes funcions de director, afegint-hi les de secretari i conserge; que si bé les tasques no són tan feixugues s'ha de tenir en compte que les ha de fer totes sense ajuda d'altres professionals.

Revista S'ENCRUIA
Nº 44 - DEIA

Direcció: Lluç Oliver

Col.laboradors:

Jaume Albertí

Miquel A. Coll

Patrick Meadows

Ignacio Montojo

Gabriel Payeras

Guillemette Rosselló

Bartomeu Rotger

Joan Rotger

Jaume Salas

Stephanie Shepherd

Portada: Alegoria en
homenatge a Joan Miró.

Imprimeix: Apóstol y
Civilizador - Petra

LLEGIU S'ENCRUIA

CA'N XERRANDO

- ¿ Que et va semblar aixó d'aquestos Reis?
- Vols que et digui, crec que va esser vergonyós, jò'que em pensava que era una cosa seriosa per els nins i nines, i va esser una charlotada i de molt mal gust.
- Et dic que per la meva part, l'any que vé, si encara es així no hi aniré.
- No, i es que crec que no ho farà ningú.
- Idò, si es així, al cel els veiem, perquè morirán. Llástima.

- - - - -

- ¿Has sentit a dir que a n'en Vicenç, a n'es Bar Charly Trons, "La Autoridad" l'hi va ordenar que aturessin es "Video" totalment? Já hem acabat de veure pel.lícules.
- Sí, sa llei diu que no es pòden passar pel.lícules comercials a aquestos establiments; s'ha fet complir, però crec que un poc massa.
- Però, ¿ Saps que m'han contat els ocellets que volen per aquí? Que algú s'en va entemer de que havien de passar la pel.lícula "EL GRAN DICTADOR" d'en Charlot; i va protestar aviat, perquè qualcú s'hagués pogut ofendre.
- ¡¡ Ah !!, ara ho entenc.

=====
=====

NOTICIAS MUSICALES

- Durante el mes de Enero, la agrupación TAFELMUSIK actuará en cinco o seis conciertos, como parte de la serie "INVIERNO EN MALLORCA"; en Santa Ponça, Cala Millor, Peguera y en la Playa de Palma.
En alguno de estos conciertos, actuará como solista la soprano Elena Cryns.
- Los conciertos dominicales de Son Marroig comanzarán otra vez en el mes de Febrero, con un recital para violín y piano: violinista, Serafín Nebot.-
- Confirmado: El Marschner Trío vendrá otra vez a Mallorca para tocar el Concierto de Beethoven para violín, violoncello, piano y orquesta, el día 4 de Abril.

ALBERTÍ

Según algunos autores, este apellido proviene de Provenza, pero para otros proviene de la Picardía o del Rosellón. Pasó a Cataluña en tiempos antiguos.

Proviene seguramente de ALBERT, que es el mas antiguo y se arraigó en Cataluña. Se extendió posteriormente a Baleares, Aragón y Valencia, tomando las modalidades de Albertí, Albertín y Alberto.

Fue tronco de la rama radicada en Mallorca, D. Pedro Albertí, que fue diputado de la Ciudad de Mallorca (1343) y posteriormente de Montuiri.

Armas: Un fresno que sale de dentro el mar, en campo de oro.

ALBERTÍ

=====

ARBONA

Antigua familia de Mallorca, que tuvo su solar en la ciudad de Sóller.

Se conocen miembros de esta familia desde el año 1398. Destacaron a traves de los años en el comercio y en la carrera militar.

Armas: Castillo de plata con dos torres iguales, entre ellas una flor de lis, en campo azul.

(Algunos autores, en vez de la flor de lis, afirman una estrella de 8 puntas en oro.)

ARBONA

=====

ANDREU

Linaje que procede de Cataluña y pasó a Baleares con la conquista de Mallorca. Uno de los Caballeros que acompañaba a Jaime I, tenía el nombre de "Mestre Andreu", y se le dieron unas tierras en la villa de Artá.

Domingo Andreu, natural de Barcelona, en 1230 poseía una sexta parte de la aldea de Fornalugi (Fornalutx).

Armas: Un grifo rampante en campo de plata.

ANDREU